

**Algirdas
VENCKUS**

Kupiškio viešosios
bibliotekos direktorius

Kolegas mokytojus su profesine švente – Tarptautine mokytojų diena – sveikina valdžios atstovai, mokiniai, jų tėvai. Matyt, tai kaip tik patvirtina šios profesijos reikšmę. Norėčiau prisidėti prie sveikinimų, tik kiek kitokių, ir ne tik todėl, kad biblioteka ir mokykla viena be kitos sunkiai įsivaizduojamos, bet ir todėl, kad pats daugiau kaip trisdešimt metų dirbau mokytoju ir mokyklos direktoriumi. Galėdamas dabar jau iš šalies pažvelgti į mokytojo darbą ir mintimis perbėgti daugybę per tris dešimtmečius vykusius išorinių ir vidinių pasikeitimų mokyklose, nejučia mintyse pagauanu save analizuojant – kuo mokytojo darbas toks unikalus?

Ko gero, visi mes turime mintyse susiformavę gero mokytojo paveikslą. Greičiausias tai bus vienas ar keli mus mokę mokytojai, kurie turėjo vadinamąją pedagoginę intuiciją, be kurios dirbti mokykloje labai sunku. Visi mes žinome ir tokių pavyzdžių. Kas ta pedagoginė intuicija? Paprastai ji nusakoma kaip sugebėjimas suprantamai paaiškinti mokiniui, parodyti jam kelią, kaip atlikti užduotį, ir kita svarbi šios savybės dalis – gebėjimas matyti, suprasti ir valdyti mokinius. Kaip tik dėl šios pedagoginės intuicijos geru mokytoju gali būti ne tik magistro laipsnį turintis mokytojas, žinome puikių mokytojų, kurie pedagogikos mokslus baigę jau dirbdami mokytojais, tokių pavyzdžių tikrai ne vienas. Žinoma, tai nepaneigia pedagogikos ir didaktikos mokslų reikšmės ir visi tėvai norėtų, kad jų vaikus mokytų išsilavinę mokytojai, bet vien išsilavinimo mokytojo darbe nepakanka.

Prieš keletą metų, kai dar dirbau mokytoju, vasarą sutikau seniai matytą pažįstamą verslininką ir į jo kiek pašaipų pastebėjimą – „gerai ten jums, mokytojams, atostogaujate“ atsiliepiau pačiam sau netikėtai: „gerai, sutinku, apsikeiskime vietomis“. Atsakymo, kaip suprantate, nesulaukiau.

Taip, su mokytoju darbo vietomis apsikeisti entuziastų nedaug, nepaisant to, kad mokytojas dirba „tik pusę dienos“, kad atostogos trunka du mėnesius, ir atlyginimas dabar jau tikrai ne minimalus. Kodėl? Darbo krūvis ir intensyvumas yra nepaprastai dideli. Reikia ne

tik prisitaikyti prie nuolat keičiamų reikalavimų, dokumentų, prie technologinių naujovių, programų, vadovėlių, kitokios didaktinės medžiagos, kurti įvairiausių planus, kurių gali bet kada pareikalausiti administracija, bet svarbiausia, kad tą pačią dieną mokytojas turi mokyti mokinius 4–6, o kartais ir 7 pamokas. Per pamoką prisimename, ko mokėmės praėjusią pamoką (o tai kartais pamiršta ne tik mokiniai, bet ir mokytojai), ką turime išmokyti ir kokį uždavinį sau keliame, ir kaip pamatuosime, ar jį pasiekėme, ir ką mokysimės namie, ir kokius įvertinimus gavome, ir tuos įvertinimus jau ne paprastai į pažymių knygelę, o į elektroninį dienyną rašome. Ir tai dar tikrai ne viskas, klasėje 3–4 lygių mokiniai, jiems turi būti taikomos skirtingos užduotys, fiksuojama jų pažanga, palaikomi nuolatiniai ryšiai su tėvais elektroninėmis priemonėmis ir kitaip. O dar pasiruošimas pamokoms? Nenuostabu, kad esant tokiam darbų krūviui ne viską pavyksta laiku padaryti, atsiranda baimės ir nuolatinės kaltės jausmas, ar pavyks paruošti egzaminams, patikrinimams? O ką pasakys tėvai, administracija?

Kai su kolegomis bibliotekininkais padiskutuojame apie darbo intensyvumą, duodu tokį palyginimą – įsivaizduokite, kad dirbate tą patį darbą kaip dabar, aptarnaujate klientus, dirbate su dokumentais ir t. t. ir dar kasdien vedate po 5–6 pamokas mokiniams, kuriuos reikia sudominti, motyvuoti, vertinti, gerbti jų visišką nenorą ko nors mokytis, nes „nejdomu“ ir jam „nereikia“. Manau, nesunku suprasti, kad toks darbo intensyvumas labai išsekina mokytojus. Tų vasaros atostogų tikrai nepakanka visaverčiam poilsiui ir ypač kelis dešimtmečius dirbantys, daug fizinių ir emocinių jėgų atidavę mokytojai yra situacijos įkaitai, dažnas mielai pailsėtų bent metus nuo mokytojo darbo, bet kaip tai padaryti? Žinoma, čia jau, kaip šiandien madinga sakyti, reikalingas politinis sprendimas. Taigi, jeigu reikėtų palinkėti ko nors konkretaus Mokytojų dienos proga, tai galimybės visiems to norintiems mokytojams anksčiau išeiti į pensiją, juk statutiniai pareigūnai tuo naudojasi. Viena maža detalė – o kur tie jauni mokytojai, kurie pakeistų šiandien dirbančius? Ir kaip visada – kur gauti tam lėšų...